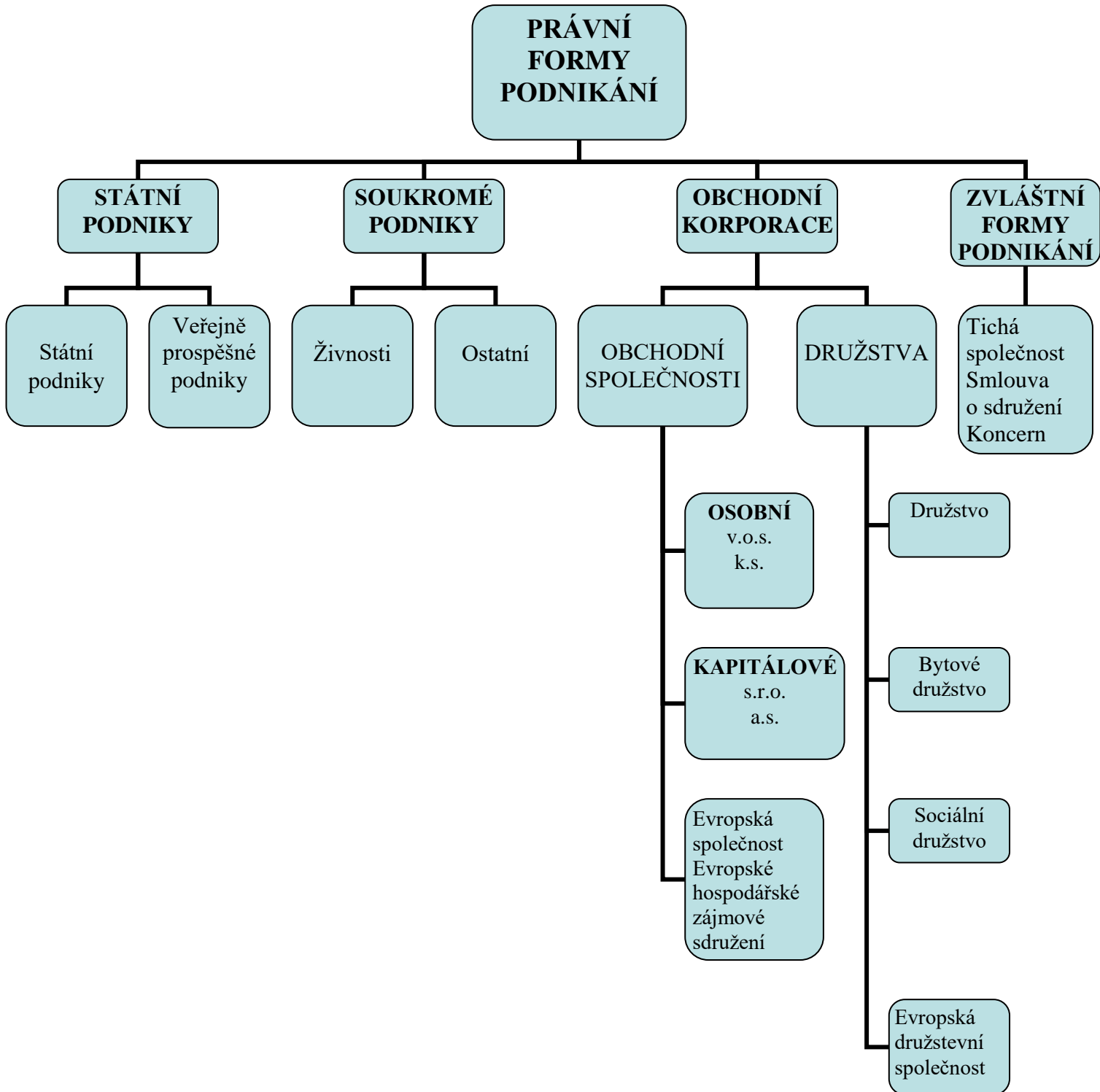

Maturitní okruh č. 8
PRÁVNÍ FORMY PODNIKÁNÍ

PŘEHLED PRÁVNÍCH FOREM PODNIKÁNÍ

ŽIVNOSTI

Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání.

Živnost je soustavná činnost, provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.

Subjekty oprávněné provozovat živnost

Živnost může provozovat fyzická nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené tímto zákonem; státní povolení k provozování živnosti ("koncese") se vyžaduje jen v případech vymezených tímto zákonem.

Fyzická osoba, která nemá bydliště na území České republiky, nebo právnická osoba, která nemá sídlo na území České republiky ("zahraniční osoba"), může na území České republiky provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako česká osoba.

Pokud ze zákona vyplývá povinnost předložit doklad potvrzující určité skutečnosti, rozumí se tím předložení dokladu včetně jeho překladu do českého jazyka provedeného tlumočnickem zapsaným do seznamu znalců a tlumočníků, pokud tento doklad nebyl vydán v českém jazyce. Pravost podpisu a otisku razítka na originálech předkládaných dokladů, které byly vydány v zahraničí, musí být ověřena.

Požadavek na provedení překladu do českého na ověření pravosti podpisu a otisku razítka se nevztahuje na doklady předložené státním příslušníkem členského státu Evropské unie nebo právnickou osobou se sídlem, ústřední správou nebo hlavním místem své podnikatelské činnosti v členském státu Evropské unie.

Zahraniční fyzická osoba, která hodlá na území České republiky provozovat živnost a která má podle zvláštního zákona povinnost mít pro pobyt na území České republiky povolení, musí k ohlášení živnosti a k žádosti o koncesi doložit doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Povinnost doložit doklad se nevztahuje na zahraniční fyzickou osobu, která hodlá na území České republiky provozovat živnost prostřednictvím organizační složky svého podniku.

Fyzická osoba, již byl udělen azyl nebo doplňková ochrana, a její rodinní příslušníci mohou provozovat živnost za stejných podmínek jako česká osoba.

Všeobecné podmínky provozování živnosti

Všeobecnými podmínkami provozování živnosti fyzickými osobami jsou:

a) plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti, a

b) bezúhonnost (prokazuje se výpisem z evidence Rejstříku trestů).

Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchan v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje.

Podmínky pro právnické osoby jsou totožné, jen je musí splňovat statutární orgán právnické osoby.

Zvláštní podmínky provozování živnosti

Zvláštními podmínkami provozování živnosti jsou odborná nebo jiná způsobilost, pokud je tento zákon nebo zvláštní předpisy vyžadují.

Druhy živností:

1. Ohlašovací – ty dělíme na:

- a) **řemeslné** - podmínkou je odborná způsobilost (např. řezník, zedník, kadeřnice, truhlář atd.);
- b) **vázané** - odborná způsobilost získaná jinak (např. maturitní vysvědčení, vysokoškolský diplom atd.) Patří sem např. průvodcovská činnost, revize, zpracování tabáku a výroba tabákových výrobků, oční optika atd.;
- c) **volné** - odborná způsobilost není stanovena (stačí splnit všeobecné podmínky pro provozování živnosti – např. stánkový prodej).

2. Koncesované – odborná způsobilost je upravena zvláštními předpisy, jsou nejpřísněji posuzované (koncese = státní souhlas). Patří sem např. taxislužba, pohřební služba, cestovní kanceláře, směnárny, práce s jedy, prodej střeliva a zbraní atd.

Činnosti vyloučené z živnostenského podnikání

např. advokáti, lékaři, veterináři, činnost bank, pojišťoven, pošty, rozhlasové a televizní vysílání atd.

Podle předmětu činnosti rozlišujeme živnosti:

- a) **obchodní** - prodej a nákup zboží, ubytování, cestovní kanceláře atd.;
- b) **výrobní** - výroba výrobků;
- c) **poskytující služby** - opravy a údržby věcí, přeprava osob atd.

Podnikatel prokazuje své živnostenské oprávnění

- a) výpisem ze živnostenského rejstříku
- b) do vydání výpisu stejnopisem ohlášení s prokázaným doručením živnostenskému úřadu, a to i prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy nebo pravomocným rozhodnutím o udělení koncese.

Jako průkazy živnostenského oprávnění se vydávají **výpisy ze živnostenského rejstříku (dříve živnostenské listy a koncesní listiny)**.

Podnikatel může provozovat živnost prostřednictvím odpovědného zástupce. Odpovědný zástupce je fyzická osoba ustanovená podnikatelem, která odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů a je k podnikateli ve smluvním vztahu. Nikdo **nemůže být** ustanoven do funkce odpovědného **zástupce pro více než čtyři podnikatele**. Odpovědný zástupce musí splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti

Došlo rovněž ke snížení počtu živností. Živnosti volné jsou vymezené 80 obory činností, přičemž oprávnění k výkonu volné živnosti opravňuje k výkonu všech 80 oborů činností.

Novela zavedla jednotné poplatky za současné ohlášení i několika živností a podání žádostí o koncesi – při vstupu do podnikání **1000 Kč**.

Podnikatel je povinen oznamovat živnostenskému úřadu všechny změny do **15 dnů** ode dne jejich vzniku.

Správní poplatky na živnostenském úřadě při ohlášení živnosti

1 000,- Kč za ohlášení živnosti při vstupu do živnostenského podnikání,

500,- Kč za další ohlášení živnosti bez ohledu na to, zda je ohlašována jedna či současně více živností. **Poplatek** se vybírá jen jednou, pokud bylo ohlášeno současně více živností nebo pokud je současně ohlášena živnost a podána žádost o koncesi.

50,- Kč za přijetí podání kontaktním místem, je-li žádost podána prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy, kromě výše uvedeného správního poplatku

Živnostenský rejstřík

Živnostenský rejstřík je informačním systémem veřejné správy, jehož správcem je Živnostenský úřad České republiky a provozovateli jsou obecní živnostenské úřady.

Živnostenský úřad České republiky do tohoto informačního systému zapisuje další údaje statistického a evidenčního charakteru související s provozováním živností.

Rejstřík je veden v elektronické podobě a je veřejným seznamem.

Na požádání živnostenský úřad z rejstříku vydává v listinné nebo elektronické podobě

- a) podnikateli výpis,
- b) úplný výpis, který obsahuje všechny údaje
- c) částečný výpis, který obsahuje údaje v požadovaném rozsahu
- d) potvrzení o určitém zápisu, popřípadě potvrzení o tom, že v rejstříku určitý zápis není.

Živnostenský úřad poskytuje údaje z rejstříku příslušným orgánům v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup anebo prostřednictvím příslušné adresy centrálního registru.

Zánik živnostenského oprávnění:

- smrtí podnikatele, nepokračují-li dědicové;
- zánikem právnické osoby;
- uplynutím doby, která byla určena;
- rozhodnutím živnostenského úřadu;

STÁTNÍ PODNIKY

Státní podniky zřizuje stát (jejich zakladatelem je buď **příslušné ministerstvo**, nebo **orgány místní samosprávy – obce, kraje**). Jejich činnost je vymezena zákonem číslo **77 / 1997 Sb.** o státním podniku.

Státní podnik je **právníkou osobou**, která hospodaří na vlastní účet, ale má přímé vztahy ke státnímu rozpočtu.

Zákon o státním podniku rozlišuje 2 typy státních podniků:

- 1) státní podniky zaměřené na podnikatelskou činnost;
- 2) veřejně prospěšné (např. odvoz odpadků, údržba zeleně atd.).

Státní podnik zřizuje zakladatel vydáním **zakládací listiny** a žádostí o zápis do obchodního rejstříku. Datum zápisu je dnem vzniku státního podniku!

Ručení

Podnik ručí za své závazky svým majetkem, za závazky podniku stát neručí!

Kompetence řízení

Státní podnik řídí **ředitel**, který rovněž podnik zastupuje (je tedy jeho statutárním orgánem). Ředitele jmenuje zakladatel (tzn. např. příslušný ministr, starosta, primátor). Ředitel podniku jmenuje a odvolává svého zástupce.

Kontrola

Poradním a kontrolním orgánem ředitele je **dozorčí rada**, která má tyto pravomoci:

- projednává základní koncepci rozvoje podniku;
- dohlíží na hospodaření podniku;
- projednává roční účetní uzávěrku a rozdělení zisku;
- může zakladateli doporučit odvolání ředitele atd.

Rozdělování zisku

Z vytvořeného zisku musí zaplatit daně, zbytek zisku (tzv. použitelný zisk) rozděluje podle potřeby.

ZVLÁŠTNÍ FORMY PODNIKÁNÍ

Tichá společnost

Smlouvou o tiché společnosti se tichý společník zavazuje k vkladu, kterým se bude podílet po celou dobu trvání tiché společnosti na výsledcích podnikání podnikatele, a podnikatel se zavazuje platit tichému společníkovi podíl na zisku. Tichá společnost může být ujednána i k účasti tichého společníka jen na provozu některého ze závodů podnikatele.

Tichý společník předá podnikateli předmět vkladu bez zbytečného odkladu po vzniku tiché společnosti, nebo mu s ním umožní nakládat. Vkládá-li se nemovitá věc, nabývá k ní podnikatel na dobu trvání tiché společnosti užívací a požívací právo. Je-li předmětem vkladu něco jiného, má se za to, že podnikatel nabyl k předmětu vznikem tiché společnosti vlastnické právo.

Tichý společník má právo nahlížet do obchodních dokladů a účetních záznamů podnikatele. Nehledě k tiché společnosti je ze všech právních skutečností vzniklých z podnikání zavázán jen podnikatel. Je-li jméno tichého společníka obsaženo ve jménu, popřípadě v obchodní firmě podnikatele, ručí tichý společník za dluhy podnikatele.

Prohlásí-li tichý společník osobě, s níž podnikatel jedná o uzavření smlouvy, že podnikají oba společně, ručí za dluhy podnikatele vyplývající z uzavřené smlouvy.

Tichý společník se podílí na zisku nebo na ztrátě podnikatele v ujednané výši, jinak ve výši určené vzhledem k výši jeho vkladu a zavedené praxi stran, popřípadě vzhledem k zvyklostem.

Smlouva o sdružení

Několik osob se může sdružit, aby se společně přičinily o dosažení sjednaného účelu. Sdružení nemají způsobilost k právům a povinnostem.

Každý z účastníků je povinen vyvíjet činnost k dosažení sjednaného účelu způsobem stanoveným ve smlouvě a zdržet se jakékoli činnosti, jež by mohla znemožnit nebo ztížit dosažení tohoto účelu.

Vedle pracovní činnosti mohou být účastníci sdružení podle smlouvy povinni poskytnout pro účely sdružení peníze nebo jiné věci. Není-li ve smlouvě určena výše, má se za to, že účastníci jsou povinni poskytnout stejné hodnoty.

Majetek získaný při výkonu společné činnosti se stává spoluvlastnictvím všech účastníků.

Podíly na majetku získaném společnou činností jsou stejné, není-li smlouvou určeno jinak.

Ze závazků vůči třetím osobám jsou účastníci zavázáni společně a nerozdílně.

Při rozpuštění sdružení mají účastníci nárok na vrácení hodnot, poskytnutých k účelu sdružení a vypořádají se mezi sebou o majetek získaný výkonem společné činnosti sdružení způsobem stanoveným ve smlouvě, jinak rovným dílem.

Koncern

Jestliže jsou jedna nebo více osob podrobeny jednotnému řízení ("řízená osoba") jinou osobou ("řídící osoba"), tvoří tyto osoby s řídící osobou koncern (holding) a jejich podniky včetně podniku řídící osoby jsou koncernovými podniky.